

Premirje v Vietnamu se ni čisto obneslo

Kršitev novoletnega premirja je bilo na ducate. Rdeči so skušali izrabiti nepazljivost nasprotnikov, pa so jo temeljito skupili.

SAIGON, J. Viet. — Da tudi letošnje premirje v Vietnamu ne bo potekalo tako, kot je bilo napovedano, so vsi pričakovali. In res so že do sedaj ugotovili 43 kršitev premirja, ki so večinoma ostala brez posledic. Je to razumljivo. V državljanski vojni ne poveljujejo zmeraj oficirji, ki imajo vsaj osnoven pojem, kaj naj premirje pomeni. Ga večkrat kršijo kar na lastno roko in se ne ozirajo na posledice, ki lahko iz tega nastanejo.

Dogodilo se je pa par slučajev, ki pričajo, da je bilo premirje načrtno kršeno. Posebno hud slučaj je bil v delti reke Mekong. Tam so saigonski (ne ameriški) marini zvečer šli na pozicijo, sredi noči so jih pa napadli partizanski oddelki. Marini in njihovi ameriški svetovalci so takoj prosili za pomoč pri ameriškem letalskem poveljstvu, tam ga pa niso dobili, češ, da premirje še traja in vojna letala ne smejo priti na pomoč. Saigonski marini so radi tega imeli občutne izgube. Seveda se je radi tega takoj pritožilo glavno poveljstvo saigonskih čet, z ameriške strani se pa zadeva "še preiskuje".

Ta dogodek je značilen sam po sebi. Spravlja namreč v nemogoč položaj sodelovanje med ameriški in saigonskimi oboroženimi silami, zato pa pušča za seboj hude posledice. Kdo bi na primer mogel zameriti saigonskim vojakom, da se razburjajo nad tem dogodkom in trdijo, da bi ameriška letala gotovo posegla v boj, ako bi marini bili ameriški in ne saigonski. Imajo najbrže prav.

Vse skupaj pa potrjuje staro resnico: enostransko najavljena premirja niso dosti vredna. Morajo že dobiti obliko dogovora, drugače jih lahko vsakdo krši in se potem izmika odgovornosti, kot se mu zdi potrebno.

V Indiji še vedno 6 milijonov nomadov

NEW DELHI, Ind. — Med 450 milijoni prebivalcev Indije je 6 milijonov ljudi, ki nimajo stalnega bivališča, ampak se selijo s svojimi čredami iz predela v predel. Napori vlade, da bi se stalno naselili in modernizirali svoj način reje živine, so ostali brez haska.

Poleg nomadov-živilorejcev je v Indiji še tudi dosti drugih nomadov, to je ljudi brez stalne strehe, pa naj bodo to že berači, ki potujejo iz kraja v kraj, cigani ali kaka druga ljudska skupina.

Pooblaščen z naletavanjem snega. Mrzlo, na noč blizu ničle.

Novi grobovi

Edward J. Tolar
Včeraj je nenadoma umrl Edward J. Tolar s 5802 St. Clair Ave., star 38 let, rojen v Clevelandu, zaposlen pri Norwalk Truck Lines. Tukaj zapuša mater Jennie Lucas in očima Anthonyja Lucasa, v Tulsi, Oklahoma pa sestro Lillian Stevens. Bil je član Sv. Imena pri Sv. Vidu in Cleveland Council št. 733 K.O.C. Bil je veteran korejske vojne. Pogreb bo v soboto zjutraj ob 8.30 iz Zakrjaskovega pogrebnege zavoda v cerkev sv. Vida ob devetih, nato na pokopališče Kalvarija. Truplo bo položeno na mrtvaški oder nocoj ob sedmih.

Frances Urbiha
Včeraj je umrla v Women's bolnici 79 let stara Frances Urbiha s 23800 Effingham Blvd., preje s 6521 Schaeffer Avenue. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnege zavoda na E. 62 St.

Nenavaden spomin na lanske izgrede v Detroitu

DETROIT, Mich. — Posledice lanskih poletnih izgrediv v Detroitu še niso zabrisane. Takrat so namreč prišli na svoj račun tudi navadni tatovi in roparji. Koliko so pokradli in naropali, se ni dalo takrat točno dognati. Policija cení, da je skoraj polovico naropanege in pokradenega blaga mogla iztrgati iz rok zlikovcev in ga vrniti pravi lastnikom.

Ostalo je še okoli 25.000 predmetov, ki zanje policija še ni našla zanesljivo pravih lastnikov. Zato je mestna uprava spravila vse te predmete na varen kraj in jih bo sedaj razstavila. Upa, da bo tako okoli 15.000 predmetov lahko prišlo v prave roke. Kar bo pa še ostalo, bo pa prodano na javni dražbi.

Braziliija je v teku leta dvakrat razvrednotila denar

RIO DE JANEIRO, Brazil. — Braziliija je koncem tedna zmanjšala vrednost svojega cruzeira za 18,5% komaj 10 mesecev potem, ko je vrednost cruzeira znižala za 23%, torej v teku 10 mesecev za kar 41,5%. Po novem je treba plačati za \$1.00 3,2 cruzeira, medtem ko je ta stal preje le 2,7 cruzeirov. Vse banke v Braziliiji so bile do danes zaprte.

Indija izpustila vodjo kašmirskih muslimanov šejka Abdulaha

NEW DELHI, Ind. — Indijska vlada je vrnila polno svobodo šejku Mohamedu Abdulahu, vodniku kašmirskih muslimanov. Mož je od zadnjih 14 let presedel 13 v ječi ali pod policijskim nadzorom v konfinaciji. To ni zlomilo njegovega odpora, ampak še bolj utrdilo njegovo zahtevo po pravici samoodločbe za njegove rojake v Kašmirju, ki jo Indija vztrajno in trmasto zavrača vse od leta 1947, ko je postala neodvisna država.

Kašmir je 92.000 kvadratnih milj obsegajoča dežela na vznožju Himalaje, kjer živi kakih 4,5 milijona ljudi, ki so po veri pretežno muslimani. Zato so v času, ko se je nekdanja britanska Indija delila v neodvisni dr-

Ne bo več dolarjev?

Amerikanci smo v preteklem letu porabili v tujini okoli dva bilijona več dolarjev, kot tujci v naši deželi.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik L.B. Johnson je pretekli ponedeljek napovedal omejitve ameriških vlog v tujino, omejitve ameriških posojil tja, pa tudi omejitve obiskov ameriških turistov v prekomorskih deželah. Potovanja Amerikancev so postala eden glavnih vzrokov primanjkljaja v zunanji plačilni bilanci Združenih držav. Treba jih je torej vsaj začasno omejiti. Napovedujejo poseben davek na letalske in ladijske potovalne listke in še posebno plačilo \$5 ali \$6 za vsak dan bivanja izven ZDA onstran oceanov.

Oba ukrepa mora najprej odobriti Kongres. Kongresnik W. Mills, načelnik Domovega odbora za sredstva in načine, je dejal, da je treba v tem pogledu storiti "nekaj učinkovitega". Izgleda, da je voljan podpreti vladin predlog za omejitve potovanj v tujino, v koliko niso ta nujna. Kljub vsej podpori kong. Millsa je malo verjetno, da bo Kongres omejitve potovanj v tujino odobril pred prihodnjim poletjem. Da jih ne bi ujela določila morebitne omejitve, so prenekateri prestavili čas svojega potovanja v Evropo v zgodnjo pomlad.

Po uradnih podatkih ZDA je bilo lani v Veliki Britaniji 770.000 ameriških turistov, ki so tam pustili 167 milijonov dolarjev, v Italiji je bilo 613.000 ameriških turistov, ki so potrošili tam 153 milijonov dolarjev, v Franciji 685.000, ki so pustili tam 116 milijonov dolarjev, v Zah. Nemčiji 588.000, ki so porabili tam 86 milijonov. Holandijo, Belgijo in Luksemburg je skupno obiskalo okoli 495.000 ameriških turistov, ki so pustili tam 79 milijonov dolarjev, Švico 245.000, ki so pustili tam 70 milijonov, Španijo 245.000, ki so potrošili tam 53 milijonov. Veliko ameriških turistov je lani obiskalo tudi Jugoslavijo, pustili so tam okoli 50 milijonov dolarjev.

Številke govore jasno, zato je tudi napor zvezne vlade za začasno omejitve nepotrebnih potovanj preko oceanov razumljiv.

Guverner J. Rhodes bi rad zadolžil državo za skoraj bilijon dolarjev

COLUMBUS, O. — Guverner James Rhodes se drži dosledno svoje davčne politike: nobenih novih davkov; ako država potrebuje denar, naj si ga izposodi! V duhu te filozofije je sklenil, da predlaga državní zakonodajni pooblastilo za novo posojilo v znesku skupno \$965 milijonov. Ker ima republikanska stranka v tej večini, bo Rhodes dobil pooblastilo. S tem pa zadeva še ni končana; pooblastilo morajo odobriti volivci, kar naj bo — če bo šlo vse po programu — na dan primarnih volitev 7. maja.

\$700 milijonov je namenjenih za ceste, ostanek pa za čistejši zrak, prosvetne in socialne namene. Seveda znesek ne zadostuje za vse potrebe, zato so se že oglasili prvi kritiki in zahtevajo, da se raba posojila na novo razdeli, drugače bodo proti posojilu.

Se lahko zgodi, da bo v naši javnosti ravno za to posojilo več zanimanja kot za primarne volitve. Zanimanje se bo rodilo takrat, ko bo pooblastilo prišlo pred ohajsko generalno skupščino.

Okoli prestolice Jemena Sana divjajo hudi boji

SANA, Jem. — V Jemenu divja državljanska vojna, prestolice Sana je pa skoraj odrezana od sveta. Nahaja se pa v njej ali njeni okolici posebna mislija Mednarodnega rdečega križa, ki skuša omiliti nesrečen položaj civilnih ranjenecv. Ta komisija je sedaj edini zanesljivi vir poročil iz Jemena.

Med prazniki je poročala svoji centrali v Ženevo, da divjajo okoli Sane hudi boji, da se mislija sama nahaja na področju, ki je v rokah uporniških kraljevih čet, da jo je pa tudi republikanska vlada v Jemenu prosila za zdravlila, ker so v Sani bolnice prenapolnjene z ranjenci, ki jim ni mogoče nuditi nobene zdravniške pomoči.

Z ozirom na to poročilo je Rdeči križ naslovil na jemensko vlado in na jemenske upornike nujen poziv, naj ne vpletajo v svoje akcije civilnega prebivalstva in se v tem oziru drže pravil Mednarodnega rdečega križa.

HANOI ZA RAZGOVORE?

Zastopnik Severnega Vietnamu v Parizu je včeraj potrdil izjavo zunanjega ministra Nguyen Duy Trinh preteklo soboto, da se je Severni Vietnam pripravljen razgovarjati z ZDA o končanju vojne, če te ustavijo vse sovražnosti proti Severnemu Vietnamu.

NEW YORK, N.Y. — Zastopnik Westinghouse Broadcasting Co. v Parizu Bernard Redmont je bil povabljen v severnovietnamsko poslaništvo na "izključni razgovor z visokim diplomatom", katerega imena pa ni razkril. Redmont je izjavil, da mu je hanoiski diplomat potrdil, da je Severni Vietnam pripravljen takoj začeti razgovore z Združenimi državami, kakor hitro te ustavijo bombardiranje Severnega Vietnamu in končajo tudi vojaške nastope proti njemu. Če hočejo torej Združene države res pogovore o miru, je sedaj vrsta na njih, da store primerne korake.

"Mi smo pripravljeni," je dejal hanoiski diplomat po poročilu Redmonta. Na vprašanje, ali bodo razgovori uspešni, je rdeči diplomat odgovoril Redmontu, da to zavisi od Združenih držav, ker stališče Severnega Vietnamu je znano in jasno.

Doslej so v Hanoiu vedno izjavljali, da utegne priti do razgovorov o miru, če Združene države ustavi jo brezpogojno letalske napade na Severni Vietnam. Zunanji minister Nguyen Duy Trinh je preteklo soboto dejal, da bo prišlo do razgovorov, če Amerika ustavi letalske napade. Ker je bilo še vedno nekaj dvoma o tem, kje Hanoi v pogledu razgovorov dejansko stoji, naj bi bil sedaj njegov zastopnik v Parizu to nejasnost odstranil. V Washingtonu v državnem tajništvu in v Teksasu, kjer se predsednik Johnson mudi na svojem posestvu, proučujejo "novo stališče" Hanoia, niso pa o tem izdali še nobene izjave.

Osnovno vprašanje namreč ni v tem, da pride do razgovorov s Hanoiem, ampak ali bodo ti vodili do končanja vojskovanja v doglednem času ali ne. Niso namreč še pozabljeni dolgotrajni razgovori o premirju v Koreji, kjer so rdeči pristali na premirje šele, ko jim je predsednik Eisenhower sporočil, da bo uporabil vse razpoložljivo orožje — tudi atomsko, za dosego vojaške zmage, če ne bodo pristali na premirje.

— Na Japonskem je okoli 3,750 kino-gledališč.

Kongres odobrava boj Johnsona proti deficitu

WASHINGTON, D.C. — Kar je kongresnih politikov te dni v naši prestolici, so večinoma vsi zadovoljni, da se je predsednik Johnson vendarle spravil na likvidacijo primanjkljaja v plačilni bilanci. Johnsonov korak odobravajo celo nekateri vidni načelniki kongresnih odborov, kot na primer kongresnik Mills. Zato lahko pričakujemo, da Kongres ne bo nasprotoval vsem korakom, ki jih bo Johnson moral na tem polju še napraviti.

Tudi javnost je v večini za Johnsonovo taktiko, seveda se je pa že oglasila manjšina, ki boj proti primanjkljaju v sedanjih oblikah kritizira. So to pred vsem nekatere banke in nekatera velika podjetja, ki delajo v svojih poslih s tujino velike dobičke, so pa to tudi vsa podjetja, ki se pečajo s turizmom. Niso navdušeni za Johnsonove korake vsi izvozniki, ki ne bodo več imeli nekatere privilegije pri izvozu.

Najbolj nevarni nasprotniki so velika industrijska podjetja, ki so že sedaj torpedirala prostovoljno sodelovanje pri omejevanju izvažanja ameriškega kapitala. Takih je le okoli 40, pa vendar so zavrla vse dosežene akcije federalne administracije, ki so temeljile na prostovoljnem sodelovanju našega gospodarstva pri pobijanju deficita.

Treba je torej še počakati, da vidimo, kako velik bo uspeh sedanjega boja proti deficitu.

Eno najtrših let za Kubo

HAVANA, Kuba. — Fidel Castro je za 9. obletnico svojega prevzema oblasti razlagel stanje ljudske republike Kube in svaril okoli pol milijona ljudi, ki so ga poslušali sredi Havane, in drugim milijonom, ki so sledili njegovemu govoru preko radia in televizije, da bo leto 1968 "eno najtrših let revolucije". Poudarjal je potrebo po novem naporu zlasti v poljedelstvu in obljubljal, da bo dežela dobila kasneje več strojev in bo lahko produkujejo sladkornega trsa povečala v letu 1970 na 10 milijonov ton.

Do tedaj ni več hudo daleč, vendar je Castro opozoril svoje podložnike, da bo najprej še precej slabše, predno se bo obrnilo na boljše. Tako je napovedal omejitve prodaje in rabe gasolina, ker Sovjetska zveza ni sposobna Kubo z njim v neomejenih količinah zakladati. Kuba sama ga za drugod ne more kupiti, ker nima trdnih valut.

Novoletna poslanica grškega kralja cenzurirana

ATENE, Gr. — Vojaška vlada je objavila novoletno poslanico kralja Konstantina grškega narodu, toda je preje erta iz nje stavek: "Mi, Grki, cenimo svobodo in demokracijo bolj kot samo življenje."

Iz Clevelanda in okolice

Skupno sv. obhajilo — Društvo Sv. Rešnjega telesa pri Sv. Lovrencu ima v nedeljo pri sv. maši ob 7. skupno sv. obhajilo, ob dveh popoldne uro molitve, nato pa sejo v šolski dvorani.

Dobrodošel — Za stalno je prišel v ZDA k svoji sestri Mrs. Mary Umek in družini na 965 E. 70 St. in k bratu Ivanu iz Zlatine v Italiji Josip Dujmovič. Dobrodošel med nami!

Odbor za l. 1968 — Klub slov. upokojencev za Holmes okrožje ima za leto 1968 sledeči odbor: častni predsed. Anton Skapin, predsed. Jos. Ferra, l. podpredsed. Wm. Kenrick, 2. podpredsed. Joško Yerkich, taj. in blag. John Trček, 1140 E. 176 St., Cleveland, Ohio 44119, tel. 486-6090, zapis. Joseph Maleckar; nadzor. odbor: John Habat, John Poznik in Stefka Koncilja. Seje so vsako 2. sredo v mesecu ob dveh popoldne v Slov. domu na Holmes Avenue.

Klub slov. upokojencev za Newburgh ima za l. 1968 sledeči odbor: predsed. Fred Krecic, podpredsed. Anton Perusek, taj. in blag. Antonia Stokar, 6611 Chesnut Rd., Independence, O., 524-7724, zapis. Jennie Pugely, nadzor. od: Andy Rezin, Anton Gorenc, Louis Kastelic; zastop. za federacijo: Anton Perusek, Andy Hočvar, Fred Krecic, Anton Gorenc, Antonia Stokar. Seje so januarja v SND na Maple Heights, februarja v SND na E. 80 St., marca pa v SDD na Prince Avenue.

Skupno sv. obhajilo — Članice oltarnega društva pri Sv. Vidu imajo v nedeljo pri osmi sv. maši skupno sv. obhajilo.

Nova lastnika nogometnega kluba — H. M. Metzenbaum, bogati odvetnik, in A. T. Bonda, lastnik parkirnih prostorov, sta si pridobila večinski del lastništva poklicnega nogometnega kluba (soccer), ki ima v okviru Ameriške nogometne zveze svoje stalno mesto v Clevelandu.

Doyle odstopil — John A. Doyle Jr., ki je pred 21 leti prevzel odgovornost za letališča Clevelanda in ki ima največ zaslug za zgraditev in ureditev letališča Burke ob jezeru, je včeraj odstopil s svojege mesta in bo prevzel upravo letališča Akron-Canton. Odstopil je zaradi nezadovoljstva z novo mestno upravo in delno zaradi dolgotrajnega trenja s pristanskim direktorjem Noelom C. Painchaudom.

K. molitvi — Člani društva Najsv. Imena fare sv. Vida imajo skupno molitev v petek zvečer ob 7.30 v Zakrjaskovem pogreb. zavodu za pok. Edwarda Tolar.

Združitev oboroženih sil v Kanadi

OTTAWA, Kan. — S prihodnjim mesecem bodo armada, letalstvo in vojna mornarica združeni v enotne oborožene sile s skupnimi častniškimi činami in uniformami. Združitev bo izvedena kljub hudemu odporu v vojni mornarici in letalstvu, ki ga je bilo treba premagati.

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83

No. 3 Thurs., January 4, 1968

Titove gospodarske bolezni

Jugoslovanski komunistični režim sam prizna, da se mora pri izvajanju gospodarske reforme pečati z neštetimi bolečinami, ki jih zdravi le počasi in z velikimi žrtvami. Niti prerokovati si ne upa, kdaj se jih bo znebil. Je pa nekaj boleznih, ki jih režim upa imenovati le z imenom, ne upa pa niti misliti na to, kako jih bo ozdravil. So to zaloge blaga, medsebojna zadolženost, pomanjkanje kapitala in sposobnih gospodarskih ljudi.

Prevelike zaloge blaga, namenjenega za prodajo ali za rabo v proizvodnji, so postale prava mora za Titovo gospodarstvo. Nastale so zato, ker je režim silil vse producente, naj kar proizvajajo in ne mislijo na prodajo, kajti z večjo produkcijo raste tudi napredek, z napredkom pa blagostanje. Tako je učil Marks in basta! Pa to ni res. Blaga smejo producirati le toliko, kolikor ga lahko z dobičkom prodamo in nič več. Tega pravila se Titova podjetja niso nikoli držala. Tako se je nabralo na zalogah vse polno neprodanega blaga. Pa ne samo to. Blago je zastarelo, je prišlo iz mode, je bilo sploh slabo narejeno in ga konsum ni nikoli hotel kupovati. Dalje leži na zalogah blago brez prave izbire, slabe kakovosti itd. Prva skrb Titovih podjetij bi morala biti, da se tega blaga znebijo za vsako ceno. Tega pa ne morejo narediti, ker bi pri tem toliko zgubila, da bi vsa morala iti v konkurs. To so nekateri pogumni kritiki sedanjega gospodarstva trdili že pred par leti. Ne sicer kar naravnost, ampak z zavitiimi besedami. Kako velike so zgube? Trdijo, da presegajo pol milijona dolarjev. Mislimo, da je to nizka ocena, kajti vpoštevati moramo, da se na zalogah nahaja veliko blaga samo "zapisanega", v resnici pa ga nikjer ni.

Druga nevarna bolezen Titovega gospodarstva je medsebojna zadolženost. Bili so časi, ko se so v Jugoslaviji navadili, da so prodajali blago na kredit kar tja-ven-dan. Prodajalec ni spraševal, kdaj in kako mu bo kupec plačal. Na drugi strani se pa tudi ni nihče brigal za redno plačevanje svojih obvez. Dokler je trajala divja inflacija, je to še šlo. Slabi plačniki so letali okoli bank in najemali nova posojila, z njimi pa plačevali obveze in zgube! Sedaj banke ne dajejo več denarja z zavezanimi očmi in vsa podjetja so zašla v plačilne težave. So podjetja, ki imajo vsak mesec na stotine tožb na grbi, pa obenem tudi sama morajo vlagati na stotine tožb za zapadle račune. Tako je vsakdo dolžan vsem in nihče ne plača nikomur. Režim za to ve, ne najde pa poti za povečanje likvidnosti.

Če bi jo našel, bi pa začel poganjati na stotine podjetij v konkurz. Pokazalo bi se namreč prav kmalu, da dobra tretjina — ako ne še več — ne more več plačevati svojih obvez, da je torej zrela za poravnavo ali kar naravnost za konkurz. Bankirji trdijo, da leži v neporavnanih obveznostih gospodarskih podjetij zamrznjenih nad pol milijona dolarjev. Torej ravno toliko, ako ne še več, kot v zamrznjenih zalogah blaga.

Je pa splošna nelikvidnost nevarnejša od prevelikih zalog. Ako trpi eno podjetje od prevelikih zalog, tega ne čuti drugo. Ako postane eno podjetje prezadolženo in ne plačuje obvez, to takoj čutijo vse njegove poslovne zveze, med katerimi je tudi dosti dobrih podjetij, in zabredejo v prezadolženost.

Obe bolezni — prevelike zaloge in prevelika zadolženost — imata pa isti vir: pomanjkanje kapitala. Šele sedaj, ko je režim poskusil, da zaustavi inflacijo, se je pokazalo, kako zelo manjka kapitala v Jugoslaviji. Prava izjema so podjetja, ki lahko poslujejo z lastnimi poslovnimi sredstvi, kot sedaj tam imenujejo kapital. Ogromna večina podjetij je pa zadolžena pri bankah in pri dobaviteljih in niti misliti ne more, kdaj se bo lahko znebila dolgov. Ker podjetjem manjka kapital, ne morejo plačevati obvez, ker jim manjka kapital, tudi ne morejo od nikoder kriti izgub pri razprodaji prevelikih zalog blaga, kjer se ne dajo doseči zadovoljive cene.

Pamet in skušnja bi narekovali, da bi moral režim voditi tako gospodarsko politiko, ki sili podjetja, da rabijo lasten kapital za solidno poslovanje, da se tako znebijo dolgov in držijo zaloge na višini, ki jo dovoljuje konsum. Pa ne tako! Režim je še pred reformo rezerviral veliko kapitala za predreformne investicije, obenem pa sili podjetja v nove investicije. Pravilno bi bilo, da bi ustavil vse investicije, dokler ne sanira vsaj tistih podjetij, ki so zmožna življenja, vsa druga pa kratkomalo likvidira. Pa tega ne dela, ker se boji ljudske jeze. Ljudska jeza bi ga namreč vprašala, kdo je kriv, da je dežela prišla na kant. To bi pa pomenilo njegov konec. Tako je režim prisilil sam sebe v investicije, akoravno bi bil kapital, namenjen za investicije, desetkrat bolj potreben za obratovanje zdravih podjetij, kar jih še je.

In končno: pomanjkanje sposobnih gospodarskih ljudi. Pomanjkanja pravzaprav ni, ustvaril ga je režim sam. Nadomestil je že l. 1945 sposobnost s partijsko izkaznico in izročil vodstvo gospodarstva ne novi klasi, ampak "nesposobni klasi", ki se je dobro zasidrala in se sedaj ne da pregnati. Dokler bo ta imela gospodarske vaje v svojih rokah, vsi Kardelji, Bičaniči, Gligorovi itd. ne bodo nič pomagali zavoženemu gospodarstvu. Razpisi služb, rotacija itd. so samo pesek v oči, da javnost ne spregleda, kako žalostna je gospodarska stvarnost.

Sedanja gospodarska reforma res odkriva marsikatero polumijo in jo skuša popraviti. Škoda le, da nima poguma, da bi zagrabila v bistvo in najprej sanirala gospodarstvo in ga šele poem začela reformirati. Tako pa sedaj skuša reformirati dobra in slaba podjetja, kar seveda ne gre.

Kdor bi hotel spraviti jugoslovansko gospodarstvo na noge, bi ga moral najprej sanirati, takega kot je, potem šele začeti izvajati reforme.

Tega pa režim noče. Se rajše igra s samoupravljanjem in direktno demokracijo socijalističnega kova. S tem se podaja v nevarnost, da ne bo dosegel ne enega ne drugega: ne zdravega ne reformiranega gospodarstva.

BESEDA IZ NARODA

Nekaj misli o "Ameriški Domovini"

MILWAUKEE, Wis. — Spoštovana uprava in uredništvo! V Vašem pismu je med drugim tudi zapisano: "Upajmo, da ste bili v preteklosti z Ameriško Domovino vsesplošno zadovoljni. Če ne, nam blagovolite sporočiti svoje mnenje". Tega verjetno ni treba razumeti dobesedno. En dokaz za mojo razlago je Vaša kolona "Iz naših vrst", v kateri se naročniki ne oglašajo samo tedaj, kadar niso zadovoljni. Nasprotno! V tej koloni se neredko berejo izjave naročnikov, ki so očitno izraz njihovega zadovoljstva z listom.

V tem smislu in s tem namenom se oglašim tudi jaz. Poravnavo svoje naročnine bi rad porabil kot dobrodošlo priliko, da Vam izrazim svoje osebno priznanje in zahvalo.

Z izdajanjem dnevnika "Ameriška Domovina" je združeno veliko truda; veliko več, kot si povprečni bralec časopisa predstavlja. Pa ne samo to! Časnikarstvo je poleg tega v prvi vrsti namenjeno javnosti in pravi zato podvrženo kritiki bolj kot katerikoli drugo delo. Da je Vaše prizadevanje v službi javnosti uspešno, je razvidno iz zadovoljivih komentarjev in pripomb v koloni "Iz naših vrst". Prav to je, kar Vam prinaša tudi moje pismo: Izraz in zagotovilo, da sem eden od tistih, ki Vaše delo cenijo.

Da mislim s tem več kot samo "vljudnost", naj omenim nekaj posameznosti, o katerih mislim, da so "Ameriški Domovini" v posebno prednost in priznanje:

POLITIKA: — Vaš list obvešča svoje bralece o svetovnih dogodkih. — Večinoma vsak sliši o teh dogodkih, preden jih "Domovina" objavi. To je res! Vendar je objava istih dogodkov v "Domovini" ne samo koristna, ampak celo potrebna.

Vsi politični pojavi imajo namreč široko ozadje, so odvisni od mnogoterih činiteljev. Iz teh razlogov so navadno zapleteni v vzrokih in posledicah in prav radi tega za povprečnega človeka težko razložljivi in razumljivi.

Prav tukaj igra sposobnost političnega dopisnika "Domovine" najvažnejšo vlogo: on dogodka pozna, jih kratko in jasno predstavi, potem pa razčleni in razloži, t. j. "analizira". V tem je njegova moč in prednost njegovih člankov.

Sodil bi, da je politični dopisnik "Domovine" sijajen poznavalec politike. Piše kot pravi politični strokovnjak. Njegova objektivnost in nepristranost vsekakor kažete, da sam v politiko ni zapleten. Je prepošten!

SPLOSNE NOVICE — so ti, sto, čemur mora vsak list posvečati posebno pozornost. Da

je pri tem v "Domovini" glavni poudarek na novicah med Slovenci, je razumljivo. V tem je ravno posebno poslanstvo tega lista. Pri tem gre pažnja v dve smeri:

— Novice tukaj in iz raznih dežel in krajev, kjer so Slovenci — in kje jih ni! — To skupino tvorijo splošne novice in vse do poročil lokalnih društev. Tudi "Beseda iz naroda" bi morda spadala sem; ta kolona prinaša zanimive in različne dopise; nekateri od dopisnikov imajo precejšen pisateljski talent.

— Novice iz Slovenije. — Te so seveda zelo zanimive posebno za tiste, ki smo bili tam rojeni. Vsak rad ve, kaj se godi po svetu, najrajši pa zve, kaj se godi doma. Morda bi kazalo objavljati novice pod to rubriko bolj pogosto in bolj obsežno.

OTROŠKI KOTICEK — Ne bi bilo prav, da ne bi omenil te kolone. Prav svojsko in vzgojno branje! Kotičkov striček govori morda o svojem revmatizmu, o starih kosteh, o svojem mucku in šendici. Za vsem tem se pa skriva veliko več! — Med vse to seje namreč klena vzgojna zrna, vredna, da bi jih "zobali" ne samo mladi, ampak tudi veliki in odrasli "otroci".

Ta "striček" je imeniten poznavalec človeške in posebej otroške duše. Jezikovno je pravi mojster. Na otroška, silno preprosta pisma zna navezati globoke misli. Kramljanje je morda njegov slog. Ta slog pa rabi kot privlačno sredstvo, s katerim vceplja ideje in načela, važna za vzgojo in oblikovanje človekovega značaja. — Naj bi ta "striček" še dolgo pisal!

KULTURNA KRONIKA — obsega strokovne članke in ocene. Samo poklicni strokovnjaki morejo pisati kaj takega. Ker "Domovina" ni strokovni list, je razumljivo, da prinaša te vrste člankov samo priložnostno. Zadeve, ki jih članki obravnavajo, morajo biti predmet splošnega zanimanja. Ti članki so navadno pravi "priboljški" v smeri izobrazbe.

DROBTINICE. — Ali je to sploh omembe vredno? To je vendar po sami naravi nekaj majhnega! To je res! Tudi v "Domovini" so "drobtinice" majhne po številu in obliki. Vendar so omembe vredne!

Te "drobtinice" so dokaz uredniške močrosti. Tiskovne vrzeli izvedeno izpolni s kratkimi noticami iz raznovrstnih polj: statističnega, zdravniškega, prirodoslovnega itd.

Majhne po obliki — so vendar važen prispevek k človekovim splošni izobrazbi. Ko bi se le človek mogel vse zapomniti!

To in ono bi se dalo še zapisati v priznanje "Domovine"

in tistih, ki jo pišejo. Toda, naj bo za danes dovolj!

Nobeno človeško podjetje in delo ni popolno; vsako ima prednosti in nedostatke. Vprašanje pri vsaki oceni je zmeraj: Česa je več? Prednosti ali nedostatkov?

Če to vprašanje skušamo odgovoriti z ozirom na "Domovino", lahko rečemo, da ima ta list toliko prednosti in dobrih lastnosti, da smo lahko veseli, da ga imamo.

Poslanstvo "Ameriške Domovine" je tudi naše, njeni uspehi so tudi naši in njen obstoj je dokaz, da tudi mi še obstojamo, da smo tudi mi še tukaj! — Za vse to: Hvala Bogu!

Listu želim mnogo uspeha, napredka v vsakem oziru in veliko naročnikov! Vsem pri uredništvu in upravi lista želim uspehov polno novo leto! Končno vsem "Iz naših vrst", dopisnikom, bralcem in prijateljem lista, kakor tudi mojim osebnim prijateljem — zdravje in božje varstvo skozi novo leto!

Dr. Jože Gole

IZ NAŠIH VRST

PICKERING, Ont. — Spoštovani! Hvala Vam za pismo in kuverto za odgovor. Priloženo Vam pošiljam denarno nakaznico v znesku \$18.00 za naročnino za tekoče leto.

V novem letu Vam želim zdravja, sreče, veliko uspeha in mnogo novih naročnikov.

Vas vse prav lepo pozdravlja Vaš

Janez Kemperle

NEW SMYRNA BEACH, Fla. — Spoštovana Mrs. Debevec, cenjeno uredništvo in dragi bralci Ameriške Domovine! S priloženim čekom obnavljam naročnino za leto 1968 in bi ob tej priliki rad voščil srečno novo leto vsem prijateljem in znancem in seveda tudi vsem naročnikom lista. Vsem želim mnogo dobrega zdravja in zadovoljstva. Jaz sam sem dostikrat pritrpan biti na postelji zaradi artritisa, ki me nadleguje že 27 let. Lepo pozdravljam!

Joe Ceglar

ROCHESTER, N.Y. — Spoštovana uprava! Priloženo Vam pošiljam denarno nakaznico za dva nova naročnika kot moje novoletno darilo obema. Prosim Vas, da jima začnete pošiljati Ameriško Domovino takoj z novim letom.

Srečno, zadovoljno in uspešno novo leto želim uredništvu, upravi in vsem rojakom širom sveta.

Lepo pozdravljam!

Janez Grabar

CUMANA, Venezuela. — Spoštovani g. urednik! Najlepše se Vam zahvaljujem za redno pošiljanje Ameriške Domovine in Vam pošiljam ček za naročnino za leto 1968.

Želim Vam srečno novo leto in mnogo božjega blagoslova pri Vašem delu. Lepo pozdravljam!

Dr. Teodorov Vovk Maurin

Zahvala in vabilo
pevskega zbora Slovan

EUCLID, O. — Pevski Zbor Slovan je dne 3. decembra podal lep in v vseh ozirih uspešen koncert v dvorani SDD v Euclidu, O. Tem potom izreka jo pevci najlepšo hvalo. Posetnikom, kateri vselej napolnijo dvorano in tako pripomorejo do gmotnega uspeha, moralno pa navdušijo pevce, da se še z večjim veseljem pripravijo za bodoče prireditve, ker se zavedajo, da njihov napori, niso zastoj.

Do tako lepega uspeha so v veliki meri pripomogli tudi naši pridni delavci in delavke, kateri rade volje vedno pomagajo do boljšega uspeha s tem, da lepo

Koroška — veliko upanje slovenstva

CLEVELAND, O. — Pred več kot tisoč leti je bila Koroška zibelka slovenstva. Na Kriškem gradu so stolovali slovenski knezi, na Gosposvetem polju so jih umeščali in v cerkvi Gospe Svete so jih blagoslavliali. V devetnajstem stoletju je bila Koroška močno središče slovenske kulture. Iz Celovca je milijone mohorjevih knjig romalo v velika mesta in tihe vasi, širom sveta, povsod kjer so prebivali Slovenci. Na Koroškem se je rodila najlepša slovenska pesem: N'mav čez izaro.

V času med dvema svetovnima vojnama je Koroška preživljala svoj veliki teden — danes pa Slovenska Koroška zopet vstaja k novemu življenju. V Celovcu je oživela Mohorjeva družba, tisoči slovenskih knjig zopet romajo iz Celovca v Ameriko, Kanado, Argentino, Avstralijo, v velenem sta in tihe vasi širom sveta, kjer žive Slovenci. V deželi Miklove Zale in Serajnikovega Mirka vstaja nov rod. V slovenski gimnaziji v Celovcu dorašča pod modrim vodstvom dvornega svetnika dr. Joškota Tišlerja, očeta Koroških Slovencev, nov rod slovenske mladine — dosedaj je prišlo že sto dvajset maturantov iz prve slovenske gimnazije na Koroškem. Gimnazijskemu ravnatelju dr. J. Tišlerju stoji ob strani mladi, navdušeni profesorji, ki so se izšolali na znanih univerzah. Štiri petine od njih ima doktorat — kaj to pomeni, bo znal ceniti tisti, ki ve, kaj to pomeni v ameriških college-ih.

Pred časom sem obiskal sam celovško gimnazijo. Vse je bilo tako kot nekoč v naši domovini. Jesen, z vonjem po zrelem sadju in vsem tistim razpoloženjem, ki spremlja začetek šole v septembru — in ki ga je mogoče samo doživeti in le delno popisati. Pred slovensko gimnazijo so se zbirali bodoči slovenski duhovniki, zdravniki, profesorji, inženirji in juristi — mnogi seveda šele na začetku svoje poti. Približal sem se grupi bodočih učencev in vprašal enega izmed njih, ponosnega Korošca, v dolgih hlačah, ki so kakor nekoč pri nas znake pravega fantovstva: "V kakšno gimnazijo hodiš?" Pogle-

postrežejo naše posetnike. V prvi vrsti gre hvala pridnim točaricam z Mrs. Marico Lokar na čelu, ki so pripravile okusno večerjo in vsem prijazno postregle. Dalje hvala pridnim strežnicam pri mizah, katere vselej opravijo svoje naporno delo v zadovoljstvo vseh.

Najlepša hvala pridnim točarjem, kateri so uspešno in dobro stregli svojim odjemalcem. Hvala prijaznim ženam, ki so prodajale vstopnice in trošne listke, in onim, ki so skrbele za red pri vratih in v dvorani. Hvala Mr. A. Petkovsek, Mr. R. Menarat, in Mr. Martin Antoncic, kateri so lepo oznanjevali naš program po radiju. Hvala tudi onim, ki so v časopisih oznanjali in vabili na veliko udeležbo. Sploh hvala vsem, ki so na eden ali drug način pomagali do lepega uspeha v našem prizadevanju za gojitev slovenske kulture v Ameriki.

V nedeljo, 14. januarja, bo glavna seja Pevskega Zbora Slovan v spodnji dvorani SDD na Recher Ave. Seja se prične ob 2. uri popoldne. Vabimo vse aktivne in podporne člane, da se gotovo udeležijo te važne seje. Se posebno vabimo vse one, ki so delali na koncertu, in njih družice. Po seji bodo servirali večerjo in druga okrepčila. Obiščite nas, da se bolje spoznamo in se skupaj malo poveselimo.

Joseph Durjava.

dal me je od spodaj navzgor in korajžno odgovoril: "V ta prvo." Potem so se odprli razredi in preko vsega poslopja je odmeval veseli krik koroške mladine. V devetih letih šolanja na slovenski gimnaziji dobi ta mladina temeljito izobrazbo. Naj omenim le, da ob graduaciji vsak izmed njih obvlada pet do šest jezikov poleg vsega drugega.

Sredi Dunaja pa je vstala ponosna palača, akademski dom Korotan. V tem dijaškem domu se bodo zbirali bodoči rodovi slovenske akademske mladine in to ne samo iz Koroške, pač pa iz vseh krajev sveta, kjer žive Slovenci, ki se bodo šolali na dunajski univerzi. Ta ponosna palača je zrastle iz ljubezni, dela in žrtv slovenskega duhovnika Ivana Tomažiča, ki mu je zibel tekla na Krasu, pa je posvetil svoje življenje koroški mladini. Prosil je pomoči socijalističnega župana na Dunaju, ki mu je odgovoril: Dam Vam posojilo za osemdeset procentov, če sami preskrbite denar za prvih dvajset procentov. Pa je podjetni pater šel k dunajskemu kardinalu Koenigu in dobil od njega prvih dvajset procentov. Nato je začel iskati pomoči po načelu: Zrno do zrna pogača — kamen do kamena palača. Sredi nekdanjega cesarskega Dunaja je zrastle sedemnadstropna palača — akademski dom Korotan. P. Tomažič je šel preko vseh ovir in nerazumevanja, nista ga strli ne časopisna gonja ne nevhvaležnost.

V domu je prostora za devdeset študentov in študentk. Študentke imajo svoj trak — in celo rožne grede na balkoni. V domu je prva slovenska kapela posvečena sv. Modestu, apostolu Slovencev, oltar krasi krasna freska, Knez Hotimir pozdravlja sv. Modesta.

P. Tomažič je odprl dom vsem študentom. Ko sem bil preteklo poletje na Dunaju, je ravno prišla grupa študentk iz Ljubljane, med njimi pranečakinja pesnika Antona Aškercja. V Korotanu sem našel študente iz Trsta, Gorice in Štajerske, ki so prišli na Dunaj študirati nemščino. P. Tomažič jim pomaga najti službe — od vrtnarja do nosilca križa pri pogrebih.

Velika kakor je njegova ljubezen do mladine, je tudi njegova iznajdljivost. Med počitnicami je iz dijaškega doma naredil hotel za tujce. Tako sem v Korotanu srečal dve Amerikanki — obe učiteljici.

Navzlic vsemu se mora p. Tomažič boriti z velikimi težavami, ko mora odplačevati dolg in obresti od posojila. Sam skuša pomagati s tem, da je imei poleg skrbi in dela z domom, še po več služb izven doma. To poletje je moral odplačati deset tisoč dolarjev.

Sam sem imel priliko videti njegovo delo — pa tudi najlepši uspeh njegovega dela, ponosno palačo — akademski dom Korotan.

Rad bi prosil rojake, kjerkoli živijo, pomagajte idealnemu in požrtvovalnemu slovenskemu duhovniku, da v svoji ljubezni do študirajoče mladine ne omahne pod težo bremena. Kdor le more, naj mu pošlje svoj dar. Vsak dar, tudi najmanjši, je dobrodošel!

Naslov požrtvovalnega duhovnika Koroške mladine je: REV. IVAN TOMAŽIČ Korotan Albert Gasse 48 WIEN Austria

Zrno do zrna pogača, kamen do kamena palača. Dr. Jože Felician

Maks Metzger:

Monika potuje na Madagaskar

"Daj," je rekel atek. "Morda bo pomagala tebi bolj kot meni, če bom pil ta čaj," in izpil je še eno čašo. Kar streslo ga je, tako je bilo grenko. "Strog zdravnik si," je izjavil, a pil je, kadar je Monika zahtevala. Do poldneva je izpil že šest čaš in potem se je godilo kot Moniki ob prvi. Monika je vriskala in Bevava se je delal, kot da je to najbolj samoumevna stvar na svetu.

Popoldne je mrzlica obstala pri devet in tridesetih stopinjah in se ni niti za črtico premaknila. Atek je očitačje pogledal Moniko, kadar se je približala s čašo, toda izpil jo je le. Zastokai je, kadar mu je moral Makavelo zaradi ahitrove čarodejne moči zopet pomagati na noge, a to sto kanje je bilo vse drugačno kot do sedaj. V njem se je že razodevala običajna atkova veselost. Zvečer je mrzlica še bolj popustila in bolnik je bil tako truden, da ga Monika ni več smela mučiti s čarodejno vodo. Zaspal je, ko mu je držala kupo k ustnam — in spal je vso noč.

"Monika," je rekel atek, ko se je prebudil v novo življenje, "sanjal sem, da je bila mamica tukaj in da sem ji pripovedoval, kako ljubo in pogumno teže imava. Mislim, da sem od samega veselja nad tem zopet ozdravel."

"Kaj še," je Monika hitro odgovorila, "vso zaslugi ima le Bevava s svojo ahitrovo vodo."

"Ahitrovo vodo? Oh... to je tista vražja rjava brozga, v kateri si me skoraj utopila? Brrrr... še zdaj čutim njen okus na jeziku!"

Monika je prikimala in izčrpo pripovedovala, kako je bilo vse prišlo in kakšna je zadeva s travo. Atek jo je pazljivo poslušal, nato pa se je zamislil. Čez nekaj časa je rekel:

"Tako, torej to je bilo!... Zdaj razumem vse. Bevava ima prav... bila je ona druga mrzlica, ki jo v Afriki imenujejo črna mrzlica. Samo vedel nisem, da jo dobiš lahko tudi na Madagaskarju. Kar je Bevava ukrenil zoper njo, je bilo edino pravilno. Brez vaju dveh, moj dragi mali tovariš, pač ne bi bil ostal živ. Če bi jaz imel pravico, bi moral Bevava za svoj ahitra dobiti doktorski naslov in ti, otrok!... da, ti prejmeš svojega atka nazaj... ti to zadošča?"

Vse je bilo kot sen. Težak sen o premagani nevarnosti, ki se jo je spominjala kot more, sladak sen pa, da je sedela tu, govorila z atkom in ga zopet imela, danes in jutri in vse dni.

Monika se je spomnila atkove prerokbe, da bo prišel dan, ko bo zahrepenela po domu. Ta dan je prišel. Dovolj je imela Haca in Taca.

"Kdaj odpotujeva domov, atek?"

"Ali ti že preseda, otrok?" je smehljaje se vprašal.

"Sovražim Madagaskar," se ji je izvil.

"To ni prav, to bo minulo. Saj sva spila dovolj ranampanaga. Nikoli ne bova pozabila Madagaskarja in mnogokrat bova zahrepenela po njem, ko bova zopet doma. Taka potovanja niso nikdar brez nevarnosti, a zdi se mi, da se nama ni treba ničesar več bati — saj sva doprinesla svojo žrtev. Toda v utešitev ti povem, da bomo v nekaj dneh v Vangaindrano, od koder ima babica svoje železne lonce, in od tam dospemo v petih in Fortdauphin. Malgaško poletje se nagiblje h koncu. Saj veš, tu je vse narobe in zima se prične v aprilu. Ob obali bo že pihljal hladni jugovzhodnik in po negibni vročini pragozda se nama bo zdel prekrasen. Fortdauphin je

eden najlepših in najbolj zdravih krajev na Madagaskarju. Tam si bova najela majhno hišo — ne kočje — in se bova temeljito odpčila. In veš kaj — tam bova našla mamičina pisma, ki naju gotovo že dolgo čakajo.

V Fortdauphinu pa se potlej prične najin povratek. Šli bomo nekaj časa ob zapadni obali Madagaskarja proti severu, premerili potem otok in splezali prek visokih prelazov h glavnemu mestu Tananarivu. Tam je pozimi tako mrz, da si je jutraj treba obleči plašč. Od tod se peljeva po železnici do pristanišča Tamatava, od Tamatava do Evrope pa na velikem francoskem parniku. A to ni za naju, izkušena pomorščaka, ničesar novega... to zmoreva še v spanju... kaj ne, tovariš?"

Z Monikino utrujenostjo le še ni bilo tako hudo in še manj z njenim sovraštvom do Madagaskarja. Oči so se ji ob tem programu svetile od pričakovanja in nestrpnosti. Vse je bilo dobro, samo da ji ni bilo treba potovati sami!

Nenadno pa je skočila kvišku in vzkliznila:

"Zdaj sem pa res popolnoma pozabila!" Atek se je zgrozil, ko se je vrnila s kupo.

"Vendar ne misliš, da bom še enkrat prišel s to vražjo pijačo? Zdaj sem pa vendar že dovolj zdrav."

"Sram te bodi," je odvrnila Monika kratko in jedrnat. "Jaz sem morala vse dolgo leto golatati ribje olje, ti si pa pil ahitrovo vodo ravno en dan."

"Daj mi raje ribjega olja," je rekel atek, ker je vedel, da ga nima. Nato pa je le ubogljivo zpil kupo in Monika ga je pohvalila.

Atkovo okrevanje je hitro napredovalo. Kmalu je lahko spet sedel pred kočjo in se bavil s svojimi posli. Tudi tukaj v gozdu je bilo opaziti, da je nastopila hladnejša letna doba. Noči so postajale mrzle in njih hlad je trajal še jutraj. Nekega krasnega jutra je plezala Monika z Bevavo prek pečin ob robu slapa. Nju-no početje ni bilo prav lahko. Kamenje je bilo splozko in grmovje trnjevo. Majhne pijavke so se jima zagrizle v roke. Kadar sta jih odrgala, je rdeče kapljalo. A Moniki ni dalo miru. Preden je odpotovala dalje, je morala izslediti, kako je tam zgoraj nad slapom. Bevava se je izkazal spretnega vodnika. Vedno jo je ravno o pravem hipu dvignil in potisnil naprej. Splezal je naprej, se ulegel na trebuh in vlekel Moniko prek bazaltnih plošč človeške velikosti. Cesto sta počivala pod okriljem drevesne praproti, ki je bila tu tako visoka kot palme. Od strani sta pogledovala se mrkačozelene oboke, ki so v belčasti zavesami padajoče vode, in vdi-havala sta pršee kapljice, v katerih se je lomila sončna svetloba v vseh mavričnih barvah. Venci ovijalk so se pozibavali. Beli cvetni šopi nezane ovijalke, ki so duhteli kot hijacinte, so privabili velikanske metulje v jeklenomodro obrobjenih baržunastih oblekah. Lastovničarji so loputali s krili in izginjali v sončnem žarku. Kristalnobeli apoloni s krvavordečimi pikami se razsvetljevali temne kote obrobne gozda. Leguani, slični majhnim krokodilom, so neslišno huškali z razgretim pečin in kamaleoni so sedeli negibno. Na njih zmečkani koži so se zrcalile vse barve okolice. Če jih je kaj zasenčilo, so sivo prebledeli kot kraljica Ranavalona.

(Dalje prihodnjic)

Rev. LEON KRISTANC:

MOJ PRVI BOŽIČ

(Konec.)

Prvi Božič od doma

Tisto leto — 1921. — je bila Velika noč prav zgodaj, že v marcu in v snegu; pa je bil Božič zelen. Suh mraz in ivje po drevesih ter znana ljublj. megla mraznica, da je bil zares mrzel Božič! Zvonovi ljublj. cerkva so slovesno potrkavali v čast prazniku in je vsakdo, ki je še moral po zadnjih in nujnih opravkih, hitel, da se je čimprej umaknil na toplo k družini, k svojcem za Sveti večer. Še pred enajsto uro, ko je mogočni šenklaški zvon vabil k polnočnici, smo bili s škofom že zbrani v stolnici v koro za velikim oltarjem in začeli peti Jutranjice — Matutin k prazniku Rojstva Gospodovega. Druge dni in za praznike v letu so kanoniki sami, brez škofa, v zboru molili "brevir", kot smo rekli. Na Sveti večer so pa to prepustili pevcem bogoslovcev, in kdor je bil zmožen petja, je sodeloval, ostali pa so se ob lepih molitvah zamislili in "pritrjevali", da je ubrano petje res v skladu s praznikom. Ogromna stolnica, praznično okrašena in razsvetljena se je polnila, vsakdo je želel dobiti sedež. Ko je sivolasi in častljivi škof dr. Bonaventura Jeglič zaključil molitve v koro in se podal na svoj tron ob strani oltarja, ostali kanoniki z asistenco pa so odšli v zakristijo, da se praznično opravijo, je bila cerkev že lepo zasedena ne le po klopih, po sredi in ob straneh so verniki polnili božjo hišo ter se pomikali v osrednje pod mogočno kupolo in pred obhajilno mizo vse do stopnice; tudi stranska kora sta bila polno zasedena. Med ubranim potrkavanjem šenklaških in bližnjih frančiškanskih zvonov, ki so se kar skušali med seboj in doneli v mrzlo zimsko noč, je ravnatelj stolnega kora g. Stanko Premrl že razvrstil in odprl registre mogočnih orgel in s kratkim komadom — preludijem tako mojstrsko zaigral, da je vsa cerkev prisluhnila. Se so plavali zadnji akordi pod razsvetljenimi oboki, pa je umetnik na orglah, kot je bil samo on, tako ljubko in lepo zaigral večno lepo "Sveta Noč — Blažena Noč", da je vse kašljanje utihnilo, zakasneli so le po prstih stopali in si iskali, kje bi še bil kak primeren prostor v že natrpani cerkvi. Vodja stolnega kora, kjer so sodelovali sami priznani pevci in za ta večer še pomnožen z umetniki ljubljanske godbe — še mladeniški kanonik dr. Fr. Kimovec je s svojim znanim nasmehom dvignil palčko taktirko, in s kora je zadonela

nepozabna: "Glej zvezdice božje migljajo lepo, odprto šioko je sveto nebo. Duhovi nebeški se iz raja vrste, prepevajo slavo, na zemljo hite" Vmes si je škof nadel mašna oblačila in vsa asistenca v zakristiji je bila že gotova. In ko je še donela po cerkvi "Le k Njemu hitimo, saj rad nas ima..." — pa je stari mežnar Jur potegnil zvonec ob za-kristiji in duhovščina z obilno asistenco se je zvrstila v prezbitarij pred oltar, škof je pristopil, in začela se je polnočna maša z vso slovesnostjo med ubranim, odločnim petjem ter spremljavi vojaške godbe in orgel, na katerih je igraje prebiral tipke in spreminjal registre, kot božji pevec kralj David na citre, in se res izkazal kot mojstra na priznane šenklaške orgle. Po od-petjem Evangeliju je škof v vsem ornatu stopil na prižnico ter s kratkim govorom navzočim razložil pomen Praznika ter izrekel voščila za blagoslovljen in vesel Božič. Sveta maša se je nadaljevala. Kot Gloria — tudi Credo — Vera je bila odpeta, da bi bila vredna za vsako koncertno dvorano.

Višek polnočnice pa je sledil med Darovanjem! Kadilo je ponovno sladko zadišalo od oltarja po do zadnjega kottička zasedeni cerkvi, vse je prisluhnilo — in po kratki predigri orgel in godbe je zaplavala s kora takrat prvič zapeta, preprosta pa vsebinsko bogata pesem: Uspavanka Jezuščku v jaslicah: "Le spi, le spi, nebeško Dete Ti. Marija Te rodila je Sveti Jožef ziblje Te. Le spi, nebeško Dete Ti!" — "Angelci naj zapoje Ti najlepšo pesmico. Le spi, le spi, nebeško Dete Ti!" — "Oj hvala Tebi večni čas, da si prišel odrešit nas. Tako pojemo Ti, nebeško Dete Ti." — "Oj le spavaj zdaj sladko, sladko Dete spavaj, v sreči rajski plavaj. Le spi, le spi, božje Dete Ti!" — "Oj saj ko se zbudiš, Te čaka težki križ, za nas, za naš. Oj hvala Tebi večni čas!" Do takrat nepoznana pesem, uglasbil jo je prav za tisti Božič saam ravnatelj stolnega kora g. Stanko Premrl, je bil tako odlično podana in spremljana ter zapeta, da so bili navzoči prevzeti in ginjeni. Vključen v asistenco sem stal ob strani oltarja in tako sem opazoval, kako so prenekateri držali robce v rokah; sam kapelnik vojaške godbe dr. Jožef Čerin, ki je sedel v prvi klopi, si je otiral solze; škof — veliki duhovnik je prenehal z obredom in segal po rokavu za robcem. In šele, ko so zadnji akordi plavali pod mogočno kupolo v tiho strmeče cerkve "Za nas, za nas, oj hvala Tebi večni čas" se je škof obrnil in z "Orate fratres" — Molite bratje — pozval vse navzoče, naj se mu

pridružijo v molitvi v zahvalo Božjemu Detetu za milost odrešenja. In ko smo po končani polnočnici spremljali škofa nazaj v škofijo, se je sprevod le s težavo pomikal po cerkvi med množico, ki se je čudila sivolasemu velikemu duhovniku, kako je pričil stopal in delil navzočim blagoslov za srečen Božič. Ko smo prišli pred njegovo stanovanje, se je zahvalil in vidno ginjen rekel: "Gospodje, lepo je bilo. Kaj ne, letošnjega Božiča pa ne bomo pozabili. Lepa Vam hvala! Jezušček naj pa mirno spi pri svoji božji Mamici. Pri deseti maši se pa zopet vidimo".

Pri deseti maši se je vsa slovesnost zopet ponovila, le kratko je pridigal stolni govornik kanonik dr. Mihael Opeka. Zopet lepo zapeta Uspavanka Jezuščku "Le spi, le spi" je ponovno prevzela vse, tudi najbolj glasbeno izbirčne, kateri so mnogogi prišli v stolnico le bolj radi petja kot pa radi velikega praznika. Kaj takega je znal le umetnik velike glasbene kvalitete. Uspavanka Jezuščku se je hitro udomačila vsepovsod in ga ni bilo cerkvenega zbora in ga tudi danes ni, da bi se ne potrudil in jo za Božič zapel. "Jezušček naj pa mirno spi pri svoji božji Mamici!"

Pri izredno dobrem kosilu je bil "Ata" ves domač in kar ni mogel prehvalit "čudovito lepe Svete Noči" kot je rekel. Poleg firklčka je dobri "Fiči" vsem še sam natočil kozarc "še boljšega". Popoldne so starejši — osem — odšli k Uršulinkam za pete litanije, ostali pa smo pomagali pri pop. službi božji v stolnici s petjem in asistenco — proč, dobri "gospod Andrej" Kalan, di-

rektor v Marijanišču, je vodil. Ko smo po vsem končanem prišli v zakristijo, nas je pa mežnar Jur — večni bečlar je bil — povabil v svoje stanovanje v stolnem farovžu. Postregel nam je z obilnim narezkom in dobrim cvičkom, katerega mu je podaril bližnji gostilničar "Majaronček", kot je rekel, "da naj bo za uboge lemenatarje". "Fantje — je rekel Jur — le privoščite si ga, saj ste ga pošteno zaslužili". Vsedel se je za zaprašen harmonij, svoje čase je bil menda pol organista nekje tam za Savo — in zaigral melodijo. Vsi smo poprijeli: "Kaj se vam zdi, pastirci vi, al ste kaj slišali? Veseli glas gre dol do nas, z nebes v srečni čas. Gloria in excelsis Deo, tako angelci pojejo. Lepo pojo na čast Bogu, odprto je nebo. — Svet Jožef in Marija pa sta srečna sveti čas. Z nam molita in hvallita, prepevata na glas: Gloria." In ko je večerni mraz objemal hiše, smo iz toplega Jurjevega farovža hiteli proti Semenšču. V sobi sem slekel talar, pograbil že pripravljen kovček in že smo s kolegi stopali proti kolidvoru. Gorenjc je potegnil in v mrzli oči smo že v duhu hiteli vsak na svoj dom. Zvezde so svetlo migljale in mraz je bril krog ušes, ko sva se z bratom peljala preko kranjskega in šenčurskega polja skozi razsvetljeni Senčur v objem Srednje vasi. Čudovito lep je bil moj prvi Božič v Semenšču, da ga imam še danes po šestindesetih letih v živem in lepem — do "Ata" v hvaležnem spominu.

— Maine je vodilna država dežele v pridelovanju krompirja.

Poštnina se bo zvišala

S 7. januarjem 1968 se bo zvišala poštna tarifa za notranji poštni promet, za navadna pisma od 5 centov na 6 centov, za letalska pisma od 8 do 10 centov za eno unco; dopisnice od 4 centov na 5 centov, letalske dopisnice pa od 8 na deset centov. Izrežite in shranite.

ABC ostane neodvisna

NEW YORK, N.Y. — Upravni odbor International Telephone & Telegraph Corp. je na Novega leta dan na posebni seji sklenil razveljaviti dogovor z American Broadcasting Co. o združitvi, ki je bila sklenjena pred dvema leti. Zvezna komisija za komunikacije je ponovno združenje odobrila, toda pravosodni oddelek zvezne vlade jo je vselej s sodnim procesom zavrl.

Upravni odbor I.T. & T. Corp. se je končno naveličal teh naporov in odločil združenje opustiti. Predsednik ABC, najmanjše izmed treh velikih radijsko-televizijskih družb v deželi, je izjavil, da družba to obžaluje, da pa bo proučevala druge možnosti združitve, ki ji naj pomagajo do okrepitve in rasti.

Pravosodno tajništvo je nasprotovalo združitvi na temelju zakona proti trustom, pa tudi radi tega, da ne bi I.T. & T. porabila ABC za pospeševanje svojih lastnih interesov tudi na področju javnih komunikacij, poročevalske službe in drugega.

DELO DOBIJO

Zakonski par

Iščemo zakonski par za oskrbovanje poslopja na zapadni strani. \$75 mesečno in stanovanje, blizu transportacije. Pišite, kje ste bili prej zaposleni, priporočila in telefon: Box 234, American Home Publ. Co., 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.

(12)

Ženske dobijo delo

Delo za žensko

Iščemo žensko za čiščenje in delo v pekariji podnevi. Dobra plača od ure. Oglasite se na 3246 Lorain Ave.

(7)

RAZPIS SLUŽBE

Uprava Ameriške Domovine išče izkušeno in zanesljivo uradnico z znanjem slovenščine in angleščine, tipkanja in splošnih pisarniških del. Ponudbe na Ameriško Domovino.

(x)

MALI OGLASI

Hiša naprodaj

Dvostanovanjska hiša (6-5) je naprodaj na 6307 Carl Avenue. Oglasite se po 4. popoldne.

—(4)

V najem

Oddamo 5 sob spodaj na 1237 Addison Rd., furnez, vroča voda, zmerna najemnina.

—(3)

V najem

5 sob se odda, čisto, mirno, na 1171 E. 58 St. Kličite EX 1-5261 po 5. uri.

—(4)

Kupim harmoniko

na gumb, nekdanjega Mer-varjevega izdelka. Kdor jo ima za prodati, naj piše v angleščini na: Joseph S. Lisik, 512 W. North St., St. Charles, Mich. 48655.

(4)

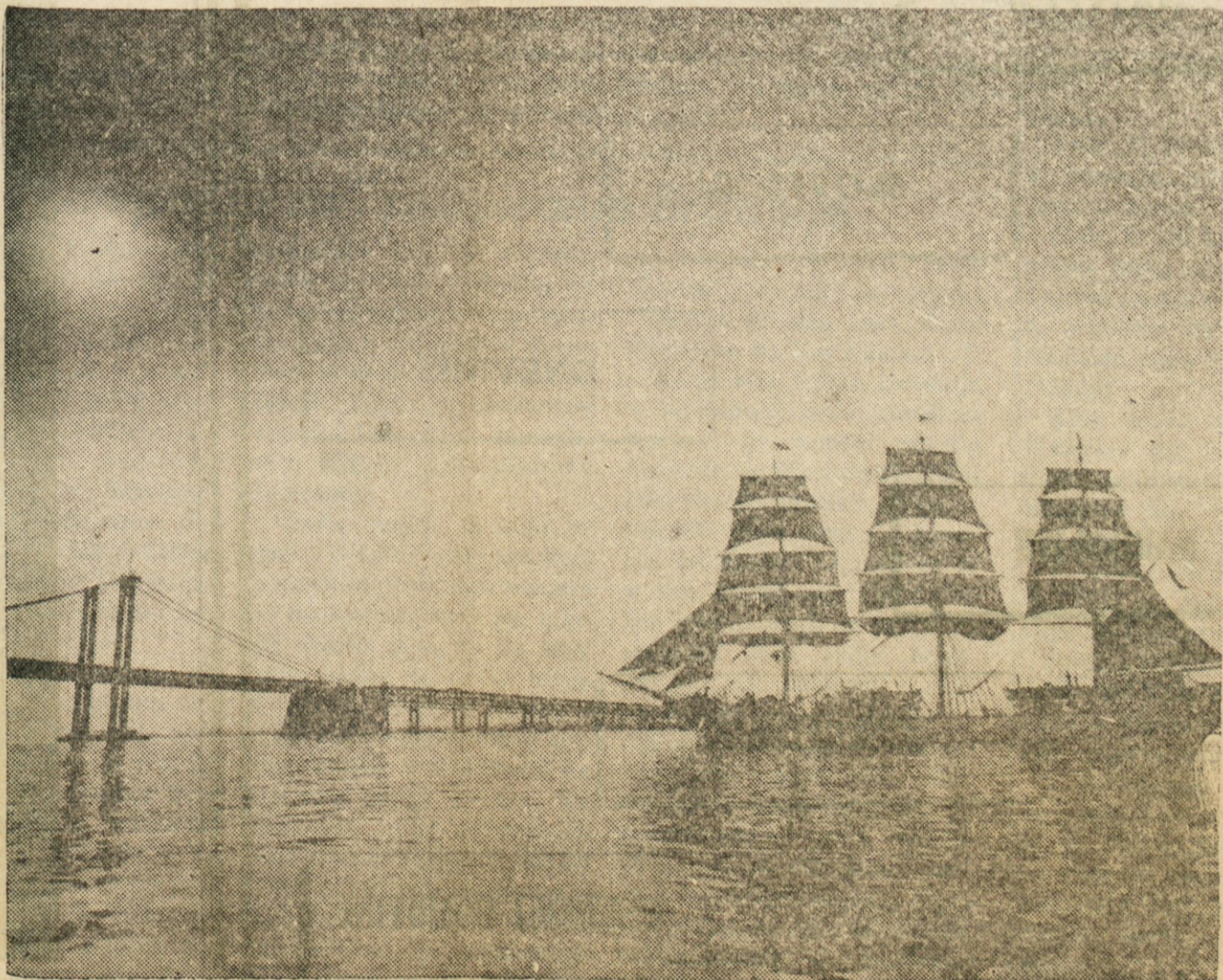
Carst Memorials

Kraška kamnoseška obrt EDINA SLOVENSKA IZDELOVALNICA NAGROBNIH SPOMENIKOV 15425 Waterloo Rd. IV 1-2237

Naprodaj

Enodružinska hiša na 957 Maud Ave., \$4500. Potrebuje popravila. Pripravno za delavca. Kličite IV 6-3406.

(7)

PROTI SONČU — Danska šolska jadrnica s kadeti na krovu plove po reki Delaware proti morju, ko je zapustila Philadelphia, kjer je bila največja privlačnost Danskega festivala.

Sir Arthur Conan Doyle:

IZGUBLJENI SVET

(THE LOST WORLD)

"Prvo je potegnil najbrž iz kake Irish stew, drugo pa je nalašč naročil, da podpre svoje trditve. Spreten človek, ki razume svoj posel, ponaredi enako lahko fotografsko sliko in tako kost."

Ob tej razlagi sem se počutil res nekam nerodno. Morebiti sem se vendarle prehitro ujel? Potem pa me je nenadno razsvetlila sijajna misel.

"Ali bi šli z menoj k predavanju?"

Tarp Henry je zamišljeno pogledal v zrak.

"Ne bi rekel, da je posebno priljubljen ta vaš genialni Challenger," je rekel. "Je dosti ljudi, ki bi jako radi z njim obračunali. Lahko mirno trdim, da je med najbolj osovraženimi osebami v vsem Londonu. Če se le prikaže na plan medicinsko dijaštvo, postane ta večer prav vroč. Nik me ne vleče tja, kjer se dviga preveč prahu."

"Če hočete biti pravičen napram Challengerju, morali bi vendar slišati, kako se bo zagovarjal."

"Hm, to že. Spodobnost to res zahteva. No, pa naj bo grem torej z vami."

Ko sva prišla k poslopju, sva takoj videla, da je naval vse večji, kakor se bi dalo pričakovati. Pred vrati je stala dolga vrsta elektromotorjev, ki so izkrcali belobrade profesorje, medtem ko se je valila skozi obokan vhod temna množica skromnih pešcev. Gneča je kazala, da je med poslušalci razen akademskega tudi dokaj ostalega občinstva. Res sva se prepričala, čim sva se vsedla, da vlada na galeriji in v zadnjih vrstah sedežev mladostno, oziroma paglavsko razpoloženje. Zagledal sem, ko sem se ozrl, dolgo vrsto značilnih veselih medicinskih dijaških obrazov. Videti je bilo, da je poslala vsaka velika londonska bolnica skupino svojih zastopnikov. Od kraja

— saj je močno slutil, da se niso zbrali vsi ti ljudje samo radi predavanja, temveč jih je privabila vest, da se udeležijo slavnemu profesorju javne razprave. Še v srednjih vrstah, kjer so sedeli sami dobro oblečeni ljudje, se je dvignil splošen smeh, ki je napravil vtis, da je tudi temu izbranemu občinstvu prav po godu študentovsko razgrajanje. Profesorju namenjeni hrupni pozdravi, bil res sličen divjemu rjovenju, ki ga dvignejo zveri v kletki, ko zaslišijo korake čuvaja, ki prihaja s hrano. Morebiti je bil ta sprejem nekoliko izzivalen, v splošnem pa sem imel vendar vtis, da velja hrupno kričanje prej osebi, za katero se vsi zanimajo in od nje kaj pričakujejo, ne da bi bila samo zasmehovana in osovražena.

Challenger se je samo prezirljivo in mirno smehljaj, kakor to stori potrpežljiv, dobrodušen mož napram kričeči otroški tolpi. Mirno se je usedel, globoko vzdihnil, izobčil prsa in gledal z napol zaprtimi ošabnimi očmi množico ter si nežno gladil brado. Komaj se je poleglo razburjenje, sta se že prikazala spredaj na odru profesor Ronald Murray, predsednik in predavatelj profesor Waldron. Seja se je pričela.

Upam, da mi ne bo profesor Murray zameril, če zapišem,

da ima navadno napako, ki je lastna večini angleških govornikov: ni mogoče namreč razumeti, kaj govorijo. Sploh je zame ena izmed ugank sodobnega življenja, zakaj se ne potrudijo ljudje, da bi se naučili umljivo govoriti, če že imajo karkoli pametnega povedati poslušalcem? Z istim uspehom bi lahko kak pameten mož poskušal pretakati dragoceno tekočino iz vira v posodo skozi zaprto cev, katero bi prav lahko bilo odpreti. Profesor Murray je zaupal več globokomiselnih opazk svojih belih ovratnic in steklenici z vodo, ki je stala na mizi, ter obenem prebrisan mežikal srebrnemu svečniku na svoji desni strani. Slednjič se je usedel in ob splošnem napolglasnem pozdravljanju je vstal znan učejnjak, priljubljeni poljudni predavatelj, profesor Waldron.

Bil je dolg in koščen človek z ostrim glasom ter rezkimi kretnjami, zato pa je obvladal kakor nihče drug umetnost, podati svojim mislim za poslušalce primerno obliko. Govoril je popolnoma umljivo za povprečno občinstvo in je včasih celo znal zbuditi splošno zanimanje. Razpravljal je o najtežjih vprašanjih, poneskod v šaljivi obliki. Utegnil je na ta način prav zabavno predavati, recimo, o nastopu enakonočja ali o razvoju vreteni-

ce.

Podal nam je v glavnih potezah bežen, znanstven pregled zgodovine v postanku sveta. Govoril je preprosto, umljivo in ponekod celo slikovito. Pripovedoval nam je o nekdanji zemeljski krogli, o gromni žareči plinasti obliki, ki se je svetila sredi vsemirja. Naslikal je potem ohlajevanje in strnjenje ter krčenje zemeljske skorje, vzrok nastanka gorovja. Sopara se je zgostila vodo, in polagoma je nastal velikanski oder, kjer se je morala odigrati nepojmljiva življenjska drama. O izvoru življenja samega je govoril oprez-

no in nekam nedoločno. Izjavil je, da so komaj mogle preživeti katerekoli življenjske kaliprvo razbeljeno stanje — to kolikor toliko nedvomno. Torej so se morali pojaviti prvi sledovi kateregakoli življenja šele pozneje. Ali so mogli kar od sebe nastati iz ohlajenih neorganskih spojin zemeljske krogle? Ali pa so bili s kakim meteorom zaneseni iz vesoljstva, od zunaj? Sploh ne sme biti noben pameten znanstvenik preveč dogmatičen v tem vprašanju. Nismo zmožni — vsekakor do zdaj se to nam ni posrečilo — umetno ustvariti v naših delavnicah iz ne-

organskih prvin organsko življenje. Naša kemija še vedno ni v stanju, da bi premostila prepad, ki loči življenje in smrt. A priroda sama pozna višjo in bolj globoko kemijo. V njeni veličastni delavnici se udeležujejo tekom tisoletij velike moči in njih delovanje morebiti doseže nam nedostopne uspehe. To je vse, kar lahko povemo o tem vprašanju.

(Dalje prihodnjič)

Ohio vodi

COLUMBUS, O. — V Ohio izdelajo dve tretjini vseh jeklenih blagajn, vzdanih in premakljivih, v naši deželi.

SEDAJ...STROH'S

NIČ-ZASTAVNINE

NIČ-VRACANJA

KVARTI

Z

zavijalno kapico

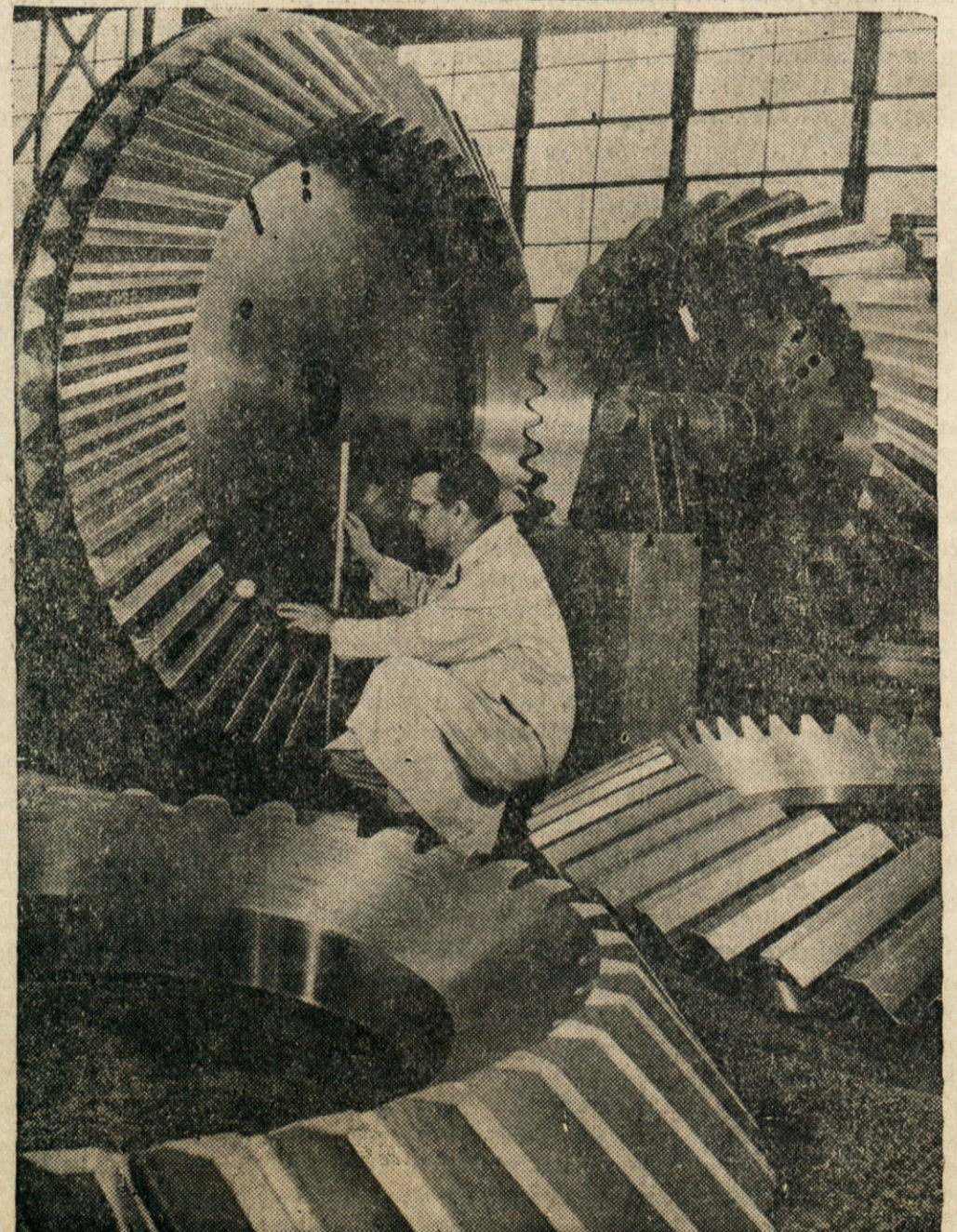
Odvijte kapico...zavijte kapico

Samo en zavoje roke in že ste pripravljeni, da nalijete kozarec Stroh's piva. Ga hočete nekaj shraniti za pozneje? Zavijte kapico nazaj. To je najlažji način uživanja piva z razliko, ki jo občutite. In varjenje z ognjem napravi tisto razliko. Uživate Stroh's...edino ameriško z ognjem varjeno pivo.

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

Stroh's

Z OGNJEM VARJENI OKUS

MORA BITI ZELO NATANČNO! — Zobato kolo, ki ga tehnik pregleduje, ima v premeru nad 7 čevljev, toda vsak zob mora biti izdelan skrajno pazljivo in natančno. Razlika pri zobeh ne sme biti večja kot nekaj tisočink palca.

EUROPA TRAVEL SERVICE

759 East 185. Street, Cleveland, Ohio 44119

POTOVANJA V DOMOVINO in prihod SVOJCEV V AMERIKO PREVOZ Z LETALI IN LADJAMI PO VSEM SVETU

Vam točno po Vaših željah oksrbimo in uredimo najboljše zveze.

Posluujemo v našem domačem in tudi drugih evropskih jezikih. **JEROME A. BRENTAR**

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKE

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

CHICAGO, ILL.

HOUSEHOLD HELP

MAID

Live in. Modern, Lake Shore Drive air conditioned apartment. Own room, bath, TV. Must speak English. References required.

LA 8-5566

(3)

MALE HELP

MAINTENANCE MAN

Permanent, full time. General Maintenance including building & Machines. Able to read blueprints and operate lathe. Excellent working conditions, fringe benefits include: Life insurance, medical, & Pension. Apply in person

AMES SUPPLY CO.

2537 Curtis St. Downers Grove

(3)

FEMALE HELP

COOK — Experienced. \$125 week. 6 days. & WAITRESSES — Full time all 3 shifts.

722-9538 or 722-9615

(4)

REAL ESTATE FOR SALE

ELMHURST BY OWNER

6 rm. brk. ranch. 3 bdrm. Cer. tile bath. Mod. kit. Liv. rm., din. rm., crptg., drapes. Lge. corner lot. Nr. schools, transp., shpg. center. Immed poss. \$23,500.

279-1953

(4)